

PÁSZTÓ ÉS TÉRSÉGE

ALSÓTOLD

BÉR

BOKOR

BUJÁK

CSÉCSE

CSERHÁTSZENTIVÁN

EGYHÁZASDENGELÉK

ERDŐKÜRT

ERDŐTARCSA

FELSŐTOLD

GALGAGUTA

GARÁB

HÉHALOM

JOBBÁGYI

KÁLLÓ

KISBÁGYON

KOZÁRD

MÁTRASZŐLŐS

PALOTÁS

PÁSZTÓ

SZARVASGEDE

SZIRÁK

SZURDOKPÜSPÖKI

TAR

VANYARC

2012

TARTALOM

KÖSZÖNTŐ	2
FÖLDRAJZI ADOTTSÁGOK, TERMÉSZETI ÉRTÉKEK	4
TÖRTÉNELMI ÉRTÉKEK	8
SZABADIDŐS PROGRAMOK	17
KIEMELT PROGRAMOK, RENDEZVÉNYEK	26
SZÁLLODÁK, PANZIÓK, ÉTTERMEK	30
EGYÉB INFORMÁCIÓK	32

A kiadvány elkészítése
az EMVA LEADER IV. tengelyéhez kapcsolódóan,
3.000.000 Ft
vissza nem térítendő támogatást kapott.

A projektet Pásztó Városi Önkormányzat gesztorálta,
a 810.000 Ft ÁFA-t a kiadványban szereplő önkormányzatok
és egyéb támogatók biztosították.

A kiadványt készítette:
Polar Studio Kft, 3100 Salgótarján, Rákóczi út 2.

Köszönet mindazoknak, akik
információjuk, fotójuk biztosításával hozzájárultak
a kiadvány színvonalának emeléséhez.

Készült 10.000 példányban.
A kiadvány térítésmentesen került terjesztésre.

2012. november

KÖSZÖNTŐ

Tisztelt Látogató, kedves Érdeklődő!

Szeretettel köszöntjük Pásztó város és a kiadványban szereplő 24 település lakóinak nevében. A köszöntés egyaránt szól azoknak, akik kistérségünkben tartózkodnak, és azoknak is, akik csak most tervezik e csodálatos vidék látogatását.

Bízunk benne, hogy turisztikai kiadványunk, ha vázlatosan is, de megfelelő tájékozódást nyújt Önnek a pásztói kistérség földrajzáról, történelméről, természeti- és egyéb értékeiről, nevezetes épületeiről, kiemelkedő kulturális programjairól és szolgáltatásairól. Amennyiben további információkkal szeretne gazdagodni, kérjük keresse a www.paszo.hu és a www.paszo-kisterseg.hu honlapokat.

Reméljük, hogy a kiadványban megjelenített értékek felkeltették érdeklődését, hamarosan eljön hozzánk, és személyesen fogja felkeresni az általunk leírt helyszíneket, programokat. Szeretnénk, ha térségünkben szép emlékekkel, élményekben gazdagon térne haza és a jövőben is ellátogatna hozzánk.

A vendégszerető „jó palócok” nevében kellemes időtöltést, jó szórakozást kívánunk Önnek Pásztón és a pásztói kistérségben.

2012 ősze

Sisák Imre

*Pásztó Város Polgármestere
Pásztó Kistérség
Többcélú Társulása elnöke*

Mészáros Sándor

Projektvezető

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

FÖLDRAJZI ADOTTSÁGOK, TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

A közel 33 ezer fős pásztói kistérség az Észak-Magyarországi régióban, Nógrád megye déli- délnyugati részén helyezkedik el.

Földrajzi környezetének jellegzetes vonásait a Mátra-, a Cserhát hegységek, az Ecskendi dombság és a Zagyva adja. A Nyugat-Mátra részét alkotó hegyvonulat lábánál található Pásztó a kistérség egyetlen városa, amely a 805 méter magas Muzsla hegycsúccsal rendelkezik.

Pásztó város, mint a térség központja, Budapesttől 80 kilométerre, 170 m tengerszint feletti magasságban található. A 21-es számú főközlekedési út Hatvannál csatlakozik az M3-as autópályához, így biztosítva a főváros és más nagyobb városok gyors elérhetőségét. A térség és a Szlovák Köztársaság megközelítését a 81-es vasúti fővonal is segíti.

A városon keresztül közelíthető meg a Mátra számos közkedvelt turisztikai helye, úgymint Mátrakeresztes, Fallóskút, Mátraszentimre, Mátraszentlászló, Galyatető, Kékestető.

A közel 10 ezer fős város földrajzi fekvése igen kedvező, mivel közel 25 km-es távolságra helyezkedik el a környező nagyobb városoktól, Salgótarántól, Hatvantól és Gyöngyöstől. A Világörökség részét képező Hollókő 17 km-re található.

A pásztói térség kiterjedése 552 km², mellyel a megye legnagyobb kistérsége. A térséget alkotó települések területét részben érinti a 7.000 hektár kiterjedésű Kelet - Cserhát Tájvédelmi Körzet (Mátraszőlős, Felsőtold, Alsótold, Cserhátszeniván, Ecseg, Kozárd, Garáb) és a Mátra-Bükk kiemelt üdülőövezet (Pásztó, Hasznos, Mátrakeresztes, Tar, Szurdokpüspöki). A vidéket nagyrészt tölgyesek és cseresek, gyertyánnal elegyes tölgyes erdők borítják, de bükkfák, illetve juhar-, kőris- és hársfajok is megtalálhatók az alkalmas élőhelyeken. A völgyek mélyén szaladó kis hegyi patakokat égerfák és fűzesek övezik. A közönséges cserfafajok mellett gyakori a mogoró, a galagonya, a kökény, a csipkerózsa, a boróka és a som. A védett területet változatosabbá teszi, hogy a magasabban fekvő hegyoldalakon sziklakibúvások találhatók, a völgyek mélyén pedig vizenyős területrészek alakultak ki. A védett lágyszárú növények közül a kosborok több faja is előfordul, kora tavasszal az erdők alján itt-ott nemes májvirág nyílik, a vizenyős helyeken pedig tavaszi csillagvirággal találkozhatunk. Említést érdemel a térség madárvilága: a gyakori énekesmadarak mellett több harkály-, bagoly- és nappali ragadozófaj is előfordul. A Nyugat-Mátra legféltettebb természeti kincsei közé tartozik a császármadár, a kerecsensólyom, a fekete gólya. A holló a térség gyakori madara.

A lakosság nagyobb része ezer (14 település) és kétezer (9 település) fő alatti településeken él, ahol az ide látogató sokszor időutazónak tekintheti magát. Az érintetlen környezet, a táji- és természeti értékek megérintik a látogatót és e mellett kitűnő lehetőséget nyújtanak a kikapcsolódásra, feltöltődésre. A kistérség több területén található speciális klimatikai adottságok légúti megbetegedések gyógyítására is alkalmasak. Az országos Kék-túra útvonal a tájvédelmi körzet és az alsótoldi mikro térség egyéb községeit is érinti. A Mátra lábánál lévő települések a kedvelt teljesítménytúrák helyszínét biztosítják.

A jobbágyi vasútállomás közelében emelkedő Nagy-Hársas hegy oldalában a XX. század elejétől 1979-ig kőbánya működött. A terület a felszínre kerülő geológiai értékek miatt védett. Értékes és megóvásra érdemes a növény- és az állatvilága is: jellemző faj a zöld gyík. Természeti ér-

tékei, mindenekelőtt sziklai növénytársulásai miatt védett a Pásztó-Hasznos településrészen fekvő Cserteri-várhegy is. A hasznosi várhegy oldalában található fehér színű kovaföld ágy 16 millió éves lagunában képződött, amikor a Mátra vulkáni tevékenysége egy időre elcsöndesedett. Az üledékben tengeri halak (cápák, rájak) fogai, teknősök páncél töredékei, kisméretű kérődzők csontjai és apró rágcsálók fogai maradtak fenn. Utóbbiak közül Prof. Kardos László a tudományra nézve új fajként írta a *Democricetodon hasznosensis* és a *Cricetodon hungaricus* nevű ősi hörcsögféléket.

Tar közigazgatási területén két természetvédelmi terület is van. A falu szélén található Csevice források könnyen megközelíthetők. A Mátra vonulatai között lévő 3,5 hektár kiterjedésű, fenyvespusztai Tuzson arborétum négy kilométerre található a falutól.

A gyűjtemény 1945 után leromlott, de még mindig több mint harminc, más földrészről származó fás szárú növény található, közöttük a megye egyetlen atlasz cédrusa is.

Buják közelében fekszik a Kesely-rét nevű erdészeti csemetekert. Itt áll Nógrád megye egyik legnagyobb, hat méter törzskerületű kocsányos tölgyfája. Magassága 25 méter körül van. Közelében áll még két, csak alig kisebb, ugyancsak védett társa is. A tölgyek kora 400-500 év között van. A Bujákról Terény felé vezető erdei út mellett található a Selyem-rét. Itt van az Egidius-forrás, ami már 1943 óta áll oltalom alatt. A Bértől mintegy két kilométerre nyugatra eső Nagy-hegy páratlan geológiai ritkaságot rejt: a vulkáni kőzet öt- és hatszögletű, 30-40 centiméter átmérőjű és nyolc-tíz méter magas andezit oszlopai csaknem vízszintesen fekszenek. Palotáson, a víztározó Kisbágyon felé eső

részen lévő partfalban színpompás, fokozottan védett madarak, gyurgyalogok költenek. E gyönyörű madarak ugyan csak előfordulnak Csécse határában is.

„Palóc ország” hegyei között számos kikapcsolódási lehetőség érhető el például a túrázók, a vadászok, a horgászok, az extrém és a lovas sportokat kedvelők számára. Pásztó a vitorlásrepülés, a sárkányrepülés, a siklóernyőzés, a hegymászás, a lovaglás és egyéb sportok kedvelt helyszíne. A pásztói mikro térség szőlőtermesztési és borászati hagyományokkal rendelkezik, amely ma is fellelhető.

A szomszédos kistérségben, Pásztótól 15 km-re található Mátraverebély-Szentkút, melynek 1970-ben VI. Pál pápa „basilica minor” címet adományozott. A Szentkúti barlangokban a XIII-XVIII. század között remetek éltek, lakhelyük ma is kedvelt kirándulóhely. A kegyhelyet évente több mint 200.000 zarándok és érdeklődő látogatja.

Területünket átszeli a Mária Zarándok Út, ahol a hungarikumok-, öko-, kulturális- és egészségturisztikai vonzerek találhatók.

A térség jó színvonalú vendéglátó- és szálláshelyekkel, szolgáltatásokkal várja a vidéki életet bemutató és az ehhez kapcsolódó értékekre, gasztronómiai élményekre vágyó látogatókat.

TÖRTÉNELMI ÉRTÉKEK

Pásztó és környéke változatosságával nemcsak gyönyörködtet, hanem a jégkorszak végétől kezdve vonzó is. Területén fellelt pattintott kőeszközök kirajzolják az őskor emberének egyik vándorlási „főútvonalát”.

Több mint tíz ezer éve már, hogy az első letelepülők szűkebb hazájukká tették vidékünket. Apró, finomvonalú kő nyílhegyeik, pengéik, melyek a Mátrából származó kvarcváltozatokból készültek, településeik nyomai előbukkantak a Jászságtól Pásztóig („Zagyva Zöld Folyosó”) és Szurdokpüspöki-től

Bujákig (középső vagy átmeneti kőkor). Újabb három évezred múltán vadász - gyűjtögető őseink kitanulták a földművelés (és állattartás) mesterségét és „sűrűn belakták” térségünket. Másfélszáz faluhelyük ismert Pásztótól Hatvanig! Az Újkőkor az „élelemtermelés forradalma”, a csiszolt kőbalták, vésők, gyaluk, cserépedény készítésével az első falvak kialakulásához vezetett. Jellegzetes vonaldíszítésű edényeik a Dnyesztertől Normandiáig olyan egyformák, mintha egy ősi EU egységet tükröznének.

Életük további fejlődését a kedvezőtlenülé váló éghajlat akadályozta. Helyüket vándorló legeltető-állattartó népek foglalták el a rézkorban. Temetőjük Jobbágyiból, szertartási edénytöredékeik Szurdokpüspöki, Csécse, Palotás határából ismertek. A bronzkor „népei” Kr. e. II. évezred közepén több száz települést hozva létre újra sűrűn benépesítették térségünket. (Buják, Kálló, Vanyarc, Pásztó, Jobbágyi, Szurdokpüspöki). Hegyi erődítményeik - Hatvan, Pásztó, Kozárd, Ecseg, Buják, Héhalom, stb., és azokban elrejtett bronzkincseik a védekezési kényszerre utalnak és vezetnek át a vaskorba (Mát-rakeresztes és környéke).

Viharos évszázadok következtek a honfoglalásig. Ezt bizonyítják a Pásztón fellelt Szkíta bronz hadijelvények, a lázongó jazigok, kvádok, kelták települései Mátraszőlőstől - Hatvanig, valamint a római és kelta pénzürmék (Csécse, Egyházasdengeleg). A történelmi nyomok a hunok és az avarok emlékeitől kisérve, a hódítók és menekülők sokaságán át vezetnek a honfoglalást és államszervezést követő - immár harmadik - megújulásig. A honfoglaló magyarság a IX. század végén telepedett meg e vidéken. Anonymus krónikája szerint Árpád fejedelem serege Pásztó mellől indult Nógrád, Hont és Nyitra elfoglalására.

A térség történelmi emlékei közül mindenekelőtt a romkertet is magába foglaló Pásztó régi központja bír kiemelkedő múlttal. A Szent Lőrinc plébániatemplom román részletei, a különálló hatszögletű kápolna, mely a Rátót nemzetség sírkamrája volt, a résablakok, az északi fal kőkeretes kapuja, a tornyon látható 3 darab XIII. századi kődombormű a legrégebbiek. XI. vagy XII. századi eredetűek az 1138-tól bencés, majd 1190-től a ciszterci monostor alapfala és az 1100-as évekből fennmarad, valószínűleg még a bencések által alapított üveghuták maradványai.

A romkert szélén áll az Oskolamester háza, amely a mai Magyarország egyetlen, rekonstruálhatóan fennmaradt XV. századi iskolája. Ez egyben az iskolamester lakása és a város iskolája is volt. Ugyanitt található az 1720 körül emelt, barokk ciszterci kolostor. A Szentlélek temető kápolnája XIV. századi alapokon áll.

A romkertben áll a városi jogot 1407-ben adományozó Zsigmond király, valamint államalapító Szent István király bronzszobra.

A városhoz tartozó Hasznost az írások már 1265-ben említik, mivel mindig fontos pozíciót foglalt el a Mátrán átvezető útvonala miatt.

Hasznoson a XV. században épült gótikus templom látható. A festői hegyi környezetben található Mátrakeresztes városrészt 1740-ben alapították az apátságához tartozó birtokként, első sorban üveghuták létesítésére és működtetésére. A közösség 2006-ban új, modern templommal gazdagodott.

Térségünk szinte minden települése rendelkezik történelmi szempontból is említésre méltó templommal, melyek nagyobb részben fennmaradtak és felújításra kerültek.

Közülük is kiemelendő az egyházasdengelegi XII. században épült, román stílusú római katolikus templom, melyhez a XIII. században gótikus szentély és sekrestye épült.

A tári XIII. századi román stílusú templom, a XIV.-XV. században gótikus bővítémmel gazdagodott.

A restaurált templom Európában is ritkaságnak számító egyházi műemlék

A mátraszőlősi kora gótikus stílusú templom a XIII. században épült, majd a XV. században bővítették. Három oltára a török hódoltság alatt került a templomba. Fő és mellékoltára 1669-ben készült el.

A szarvasgedei XVIII. században átépített templom, XIV. századi alapokon áll, déli falában gótikus kapu és ablakok maradványa látható.

Kálló temploma már 1675-ben állt, melyet 1774-ben Migózzi Kristóf váci püspök bővített. Az új templom építése 1811-re fejeződött be.

A térség többi temploma, kápolnája, haranglába a XVIII. században és azt követően épültek és töltik be funkciójukat.

Szurdokpüspöki két temploma közül a XVIII. században felszentelt barokk stílusú műemlék templomot kell kiemelni.

Jobbágyi barokk templomának felújítása során román és gótikus stílusjegyeket tartalmazó részek kerültek elő.

Alsótold és Kozárd klasszicista stílusú haranglábbal, Felsőtold egy késő barokk harangtoronnyal rendelkezik. Garáb községben a templomot a jezsuiták építették 1688 körül. A Kökény - Rátót nemzetség tagjai 1179-ben premonstrei monostort

alapítottak. Cserhátszentiván temetőjében XVIII. századi harangtorony látható. Bokor temploma késő barokk stílusban a XVIII. század végén, Buják barokk temploma 1757-ben, a mellett található kálvária 1820 táján épült. Csécse temploma 1895-ben készült el.

Kisbágyon római katolikus temploma 1422-ben épült, de később teljesen elpusztult. A mai templom az 1920-as évektől áll, hívogató, modern toronysisakja 1999-ben készült el.

Palotás római katolikus barokk stílusú templomát 1743-ban Eszterházy Pál építette. Az épületet 1806-ban villámcsapás sújtotta, ezt követően teljesen újjáépült.

Héhalmi templom 1817-ben került felszentelésre, a teljes újjáépítés 1832-ben fejeződött be. A község temploma a közelmúltban teljes külső homlokzatában megújult.

Egyházasdengeleg 175 éves evangélikus temploma ez év végén kívül-belül felújításra került. Erdőtarcsa barokk temploma 1742-ben, neogótikus kápolnája a XIX. században épült. Szirák több mint 200 éves evangélikus templommal rendelkezik.

Bér középkori templomát 1721-ben helyreállították, majd 1869-ben bővítették.

Erdőkürt két templomát az 1700-as évek elején és annak végén építették. Vanyarc és Galgaguta késő barokk temploma 1700 végén készült el. A galgagutai templom az 1849-es tűzben teljesen leégett, mely helyett a település lakói a közelmúltban egy szép modern templomot építettek.

A kistérség legfiatalabb egyházi épülete Erdőkürtön áll. A község önkormányzata az egykori Wilczek-kastély parkjának megmaradt részét az esztergomi Boldog Özséb Engesztelő Nővérei apáca-rendnek ajándékozta. Az új kolostor építése 1999-re fejeződött be és ma is működik.

VÁRAK, KASTÉLYOK, EGYÉB NEVEZETESSÉGEK

Buják várát a tatárjárás után építették, öregtornya egy 1303-ban kelt oklevél adatai szerint már állt. A vár az 1552-es török támadás során elesett. Ekkor volt a hollókői Kapitány György és Hubiár aga szandai várkapitány közötti híres párvialdal, melyet Tinódi Lantos Sebestyén is megénekelte. Bokor községben Árpád-kori vár volt és a település 1439-ben a bujái várhoz tartozott.

Pásztó hasznosi városrészének szélén magasodik a Cserteri várhegy, amelyen a tatárjárás után épült erődítmény volt. Maradványa ma is látható.

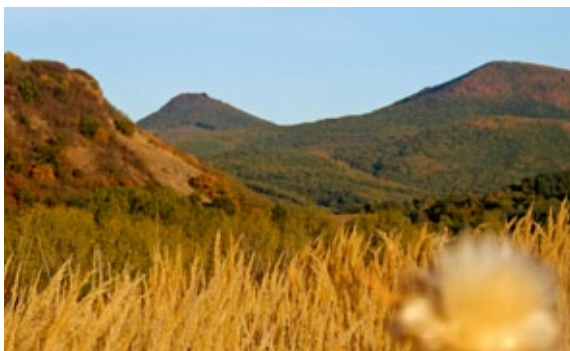

A szomszédos Tar település templomát körülvevő erődfal 1500 táján épült. A restaurált templom mellett áll a Tari család, (Pokoljáró Tar Lőrinc), valószínűleg Zsigmond király korában épített, majd 1552-ben elpusztult udvarházának romja.

A kistérség számos őskori vár és erődítmény, erődített település maradványait rejt. Kisebb-nagyobb túrával tör-ténő felkeresésük felejthetetlen élményt nyújtanak a látogatóknak. Talán a legszebbek közé tartozik a Mátrake-resztes melletti Óvár hatalmas bronzkori sánca a felsővár középkori maradványaival és a Héhalom melletti Templom-

domb tellje, mely az itt működött települések egymásra rétegződésével alakult ki.

A mátraszőlősi Kerekbikk őskori vár a 90 ha területével az ország 5. legnagyobb vára volt, melynek vízzáró gátja ma is betölti eredeti funkcióját.

A török háborúk ideje alatt a térség legtöbb egyházi és világi épülete elpusztult, majd barokk stílusban épült újjá. A XVIII. század elején emelt épületek között sok klasszicista stílusjegyeket hordoz. Közülük a sziráki Teleki-Dégenfeld kastély a legismertebb.

Közvetlenül a török kiűzése után épített, védelmi okokból saroktoronyos kastélyt többször átalakították. Az épület ma magas színvonalú szállodaként működik, egyben Nógrád megye egyik legjobb állapotában lévő műemlék együttese.

Az evangélikus temetőben található a Teleki-család 1784-ben készített sírboltja. Erdőtarcsa a köztudatban elsősorban „kastélyos” faluként él, mivel a településen több műemlék kastély és kúria található. Értékei közül kiemelkedik a barokk stílusú, volt Szent-Miklóssy-Kubinyi kastély, amely 1770 táján épült. Az épületet teljes pompájában állították helyre. Ma gyönyörű környezetben a Magyar Tudományos Akadémia Alkotóháza.

A Kubinyi-Márkus és a Végh-kúriák a XIX. század elején klasszicista stílusban épültek. A Nemzeti Növénykincs részét képező Mesterházy Fenyőgyűjtemény magánkezdeményezés során 1981-ben jött létre, kizárólag fenyőfélék bemutatására. Tájképi látványon túl oktatási cézzal is hasznosítják. A Szarvasgedén található barokk stílusú kastély jelenleg más funkciót lát el. A csécei Fráter-kastély klasszicista stílusban épült a XIX. század elején. Itt kötött házasságot 1845-ben Fráter Erzsébet és Madách Imre. A kúriát többször átépítették, ezért eredeti jellegét elveszítette. Vanyarcon felújításra került barokk jellegű Dessewffy-Bánffy kastély és kúria. A Veres-Beniczky kúria ma magántulajdon, ahol annak idején gyakran megfordult Madách Imre és Mikszáth Kálmán is. Vanyarcon élt és munkálkodott Veres Pálné a magyar nőképzés nagyszónya. A Veres család síremléke a vanyarci evangélikus temetőben található, mely a Nemzeti Sírkert része. Bér település mellett, Virágos pusztán a Lázár-kúria ma vendégfogadóként üzemel. Mellette állatkert várja a látogatókat. Kisbágyonban a klasszicista Ondrejovich-kúria az 1830-as évek táján, a Géczy-kúria pedig 1852-ben épült.

II. Rákóczi Ferenc fejedelem 1710-ben a kállói plébánia épületében szállt meg, mielőtt a romhányi csatába indult a „Nagy - réten” táborozó seregével.

MÚZEUMOK

Pásztói Múzeum

www.pasztويمuseum.hu. 06-32-460-194

A ciszterci kolostorépületben elhelyezett múzeum már több évtizede várja a kedves látogatókat, ahol hat állandó kiállítás, külső kiállítók helyek és számos időszakos tárlat tekinthető meg.

Az Oskolamester háza, a műemléki övezet és a múzeum kiállításai egy csodálatos múltbéli barangolásra invitálják a látogatót.

A város szülötte Csohány Kálmán grafikus művész alkotásai, hagyatékának egy része, az 1830 körül épült, 2011-ben felújított műemlékházban, a Csohány Galériában látható. Itt látogatható a pásztói kötődésű Kossuth-díjas filmrendező Gaál István emlékszobája is. A múzeum dolgozói minden látogatót egész évben gazdag, élményekkel teli programokkal, szakmai tárlatvezetésekkel és Nívódíjas múzeumpedagógiai foglalkozásaikkal várják.

Rajeczky Benjámin ciszterci szerzetes, zenetudós, Kodály Zoltán segítőjének és követőjének háza és fehér mészkőből készült szobra a Szent Lőrinc plébánia templom mellett látható.

Kisbágyon: Afrikai - Magyar Vadászmúzeum

06 30/ 626-5487

A magánkézben lévő gyűjtemény 2008-tól múzeumként funkcionál. Hazánk és a kontinens legjellegzetesebb kis-és nagyvad fajainak egy-egy életnagyságú példánya mellett, Afrika egzotikus világába kalauzolja el a látogatót.

Vanyarc: Viselettörténeti Babamúzeum

06 30/ 686-7880

Közel száz év távlatában 20 bemutató baba őrizi a korabeli ünnepi öltözet kézzel készített kicsinyített mását. Igény esetén a látgató eredeti vanyarci népviseletbe öltözhethet.

TÁJHÁZAK, EGYÉB LÁTNIVALÓK

Bokor (0632/ 382-026), Cserhátszentiván (06-32-382-120), Héhalom (06 32/ 482-045), Kálló (06 32/ 477-012), Kozárd (06 30/ 524-4082), Szurdokpuszti (06 20/ 250-2458), Vanyarc (06 32/ 484-063) és Galgaguta (06 35/ 578-015) települések a XIX-XX. században épült parasztházakban alakították ki a népi múlt emlékeit megőrző tájházakat és helytörténeti kiállításait. A bemutatóhelyek közül néhányban a magyar használati eszközök mellett szlovák népi használati tárgyakat és eredeti népviseleteket nézhet meg a látogató. A kozárdi tájházban kialakított Hagyományörző Palóc Galériában a térségi kézművesek mives portékái tekinthetők meg.

Tar közelében a 21. számú főút mellett az 1992-ben épült, a Dalai Láma által felavatott buddhista templom (Sztupa) és 2011 nyarán átadott imaház (Tara) várja az egzotikus látványosságra és meditációra vágyó látogatót 06-32-470-535.

A vadászat történetének érdekes emléke a 469 méter magasan fekvő, bujáki Sasbérc kilátó. A szépen felújított épület alsó szintje az 1950-es évekig vadászlakként is működött.

A megye egyetlen melegvizű strandja Pásztón található. A 32-33 C° fokos gyógyhatású víz jótékony hatását, három medencében, májustól - szeptemberig több mint 20 ezer felfrissülni vágyó látogató veszi igénybe.

NÉPVISELETEK, NÉPSZOKÁSOK, NEMZETISÉG

A térség lakói, civil szervezetek segítségével őrzik néphagyományait, mellyel elsősorban jeles ünnepnapokon és falunapon találkozhat az érdeklődő. A kistérség hat településén szlovák nemzetiségűek is élnek, akik hagyományőrző csoportokat működnék. Közülük kiemelkedik a vanyarci 40 éves Rozmárín Hagyományőrző Együttes. A magyar és szlovák szokásokat (ruházat, ételek, stb.) több helyen még ma is őrzik. A jelesebb ünnepnapok mellett - a térség déli részén - még hétköznapi is találkozhatunk az idősebb lakosok által viselt hagyományos ruházattal. A térségben az egyházi és világi ünnepnapokon a helyiek közel száz esztendősi hagyományos ruházatban jelennek meg. Közülük a leghíresebb a bujáki népviselet. Jellegzetessége a kurta szoknya, ami valamivel térd fölé ér, amelyből valaha 10-15-öt is felvettek az asszonyok. Palóc vidéken szokatlan módon, itt ismerték a sonkaiját, ami az ingváll ékessége volt. A sok gyöngy még ékeesebbé tette viselőjét.

A XX. század első felében Buják községben élt és alkotott - a falusi élet mindennapjait és a helyi népviseletet is megörökítő -, Glatz Oszkár festőművész. Alkotásai a művelődési házban láthatók.

A néptánc és a népviselet megőrzését és átörökítését több hagyományőrző- és táncscsoport segíti. Közülük kiemelkedik a közel 30 éves múlttal rendelkező, Európában is ismert pásztói Muzsla Néptáncgyűttes.

A térség néhány településén (pl: Bokor, Felsőtold, Kozárd, Bér, Galgaguta) még fellelhetők a palóc építészet értékes, deszkamellvédes, tornácos, faragott oromdeszkázatú, kontyolt, nyeregvetős népi lakóházai.

A térséget az alábbi népszokások teszik még vonzóbbá: téli disznóvágások, farsang, húsvét, falunap, vendégség, búcsú, betakarítás ünnepe, szüreti felvonulás, betlehemezés, karácsonyi ünnepek, újévi köszöntés.

SZABADIDŐS PROGRAMOK

A természetjárás igen kedvelt időtöltés a helybeliek és az ide látogató turistáknak számára is. Pásztó, Szurdokpüspöki és Tar környékéről kedvelt túra útvonalak vezetnek a Mátára. A Cserhát hegység egy részét az országos Kéktúra útvonal érinti. Az évente több ezer résztvevőt aktivizáló túrák közül kiemelkedik a „Mátra túra”, amely 500-600 természetbarátot vonz a városba és környékére.

A terület több mint 20 éve a tájfutók kedvelt helye. A hegyek által biztosított terep egy része hegyi kerékpározásra is alkalmas.

Palotás határában a közel 70 ha kiterjedésű tározó-horgásztó a hagyományos horgászás mellett, nemzetközi bojlis versenyek számára is lehetőséget biztosít.

Pásztó közelében a festői fekvésű hasznosi víztározóban a ponty mellett ragadozóhalak is megtalálhatók. A palotási tóban igen sokféle hal horgászható, az itt kifogott rekord méretű harcsa súlya 95 kg volt.

A Mátra és a Cserhát hegységek a vadászok kedvelt területe. A vadászható fajok közül a gímszarvas, a vaddisznó, illetve különösen Buják környékén a muflonok száma jelentős. Az őz mind az erdős, mind a mezőgazdasági területeken is előfordul. A Cserhát aprófalvai közelében sok a mezei nyúl és a fácán. A szörmés vadak közül a róka a leggyakoribb, de előfordul a görény és a nyest is.

A térség a lovassportok szerelemeseinek is lehetőséget biztosít. A sziráki kastélyszálló, a vanyarci Lóska ménés, a pásztói Sidi lovas tanya mellett, néhány kisebb vállalkozás felejthetetlen élményekkel gazdagítja a szolgáltatásokat (lovaglás, tereplovaglás, rókavadászat, sétakocsizás, stb.) igénybevevőket. A Mátra Lovas Egyesület évente rendezi meg a Megyei Fogathajtó Bajnokságot.

Pásztó mellett a Nyikomnál kialakított paintball pálya igen kedvelt a katonai-stratégiai játékokat szerető csapatok és személyek számára. A versenyekre, csapatjátékokra egész évben folyamatosan lehet jelentkezni. Itt csapatépítő tréning megszervezésére is lehetőség nyílik.

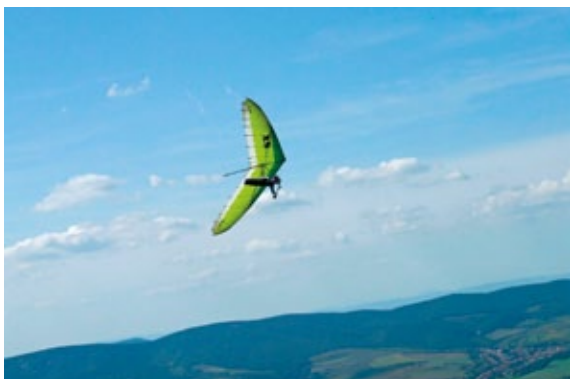
Az off road technikai sportot kedvelők Hasznos városrész mellett, valamint a Nyikomhoz közel eső területeken próbálhatják ki saját és járművük teljesítőképességét.

Pásztóhoz tartozó Mátrakereszttestől pár kilométerre eső Csörgőlyuk-barlang bejárata és más helyek a barlangászok kedvenc gyakorlóhelyei. A Csörgő-patak völgyének sziklafalain különböző nehézségű mászó helyeket alakítottak ki, ahol szakemberek irányításával a kezdők is kipróbálhatják ügyességüket.

Mátrakereszttesen évente íjász és terepíjász versenyeket szerveznek.

Térségünkben a skandináv gyaloglás (nordich walking) mellett a modern „kincskeresők” (geocaching) sportját kedvelők is megtalálhatók. A Pásztó felett elhelyezkedő, csaknem 650 méter magas Nyikom-tető a sárkányrepülők és a siklóernyősök kedvelt felszállóhelye. Tapasztalt pilóták pár óra alatt akár 100 kilométerre is eljutnak a starthelyről. Itt már sárkányrepülő Európa bajnokságot is szerveztek.

E területtel szemben található a Gombás tető, ahol a vitorlás és a motoros repülés fantasztikus élményével gazdagodhat a látogató. Repülőtér 410 m tengerszint feletti magasságban található és 800 m hosszú felszálló pályával rendelkezik.

KIEMELT PROGRAMOK, RENDEZVÉNYEK

Pásztó és térsége évszázados borászati hagyománnyal, megyei szinten is jelentős szőlő ültetvényekkel és az ehhez szükséges borkultúrával rendelkezik. E tevékenység gazdasági jelentősége (szőlőtermő terület) mára nagymértékben csökkent. Az utóbbi években Pásztón kívül, a térség más települései is bekapcsolódtak a bor- és pálinka kultúra felélesztésébe. Több vállalkozó jó színvonalú borászati és pálinkafőzési hagyományokat folytat. Néhány termékük országos versenyen is dobogós helyet szerzett.

Héhalomban a bor és a pálinka hagyományainak megőrzése, újjáélesztése érdekében évente „Bormustrát” rendeznek. Pásztón jelentős alapterületű, több elágazású pincék is találhatóak, melyek közül kiemelkedik a Cserteri Várpince. Régi, több százéves pincék más településeken is vannak. Például a béri pincesoron két borospince a XVII. század közepéről maradt fenn. Ugyancsak híres például a szurdokpüspöki Kis-völgy pincSORA, valamint a kozárdi és a héhalmi pincék.

A térség több hagyományos készítésű, tájjellegű termékkel rendelkezik. A bokri juhsajt, a felsőtoldi kecskesajt, a kozárdi mangalica húskészítmények, lekvárok, a pásztói hús- és töltelékárúk, a szurdokpüspöki-palotási méz, mézeskalács figurák, valamint a különböző gyümölcsök igen kedveltek a helyi és az ide látogató turisták számára. E mellett a helyi mesterek által készített, magas színvonalú kézműves termék is megvásárolhatók (tűzzománcok, kerámiák, fazekas-, kovácsoltvas-, fa használati és ajándéktárgyak, egyéb kézműves termékek).

KIEMELT RENDEZVÉNYEK

április

MÚLTIDÉZŐ ZSIGMOND NAP (PÁSZTÓ)

e-mail: .muvkozp@freemail.hu

www.pasztoimuvkozpont.blogspot.com

május

TRAKTORMAJÁLIS (BOKOR)

e-mail: bokor@bokor.hu ☎ 06 32/ 382-026

ALMAVIRÁG FESZTIVÁL (KOZÁRD ALMAVÖLGY)

☎ 06 32/ 491-050, 06 30/ 5301-790

június

BUJÁKI VASÁRNAP (BUJÁK)

www.bujak.hu ☎ 06 20/ 772-3421

PALÓC VÁGTA (KOZÁRD)

www.palocvagta.hu ☎ 06 30/ 210-4308

július

„MUZSIKÁL AZ ERDŐ” MÁTRAI MŰVÉSZETI NAPOK

e-mail: batonytereny.e.d.@egererdo.hu

www.egererdo.hu/muzsikál

RÉTESFESTIVÁL ÉS MAGDOLNA NAPI BÚCSÚ (HASZNOS)

e-mail: muvkozp@freemail.hu

www.pasztoimuvkozpont.blogspot.com

augusztus

NAGYBOLDOGASSZONY NAPI BÚCSÚ**ÉS FALUNAP (MÁTRAKERESZTES)**

e-mail: muvkozp@freemail.hu

www.pasztoimuvkozpont.blogspot.com

TOLDI NAP (ALSÓTOLD)

www.alsotold.hu ☎ 06 32/ 380-001

LIBAFESTIVÁL (SZURDOKPÜSPÖKI)

e-mail: szurdok@puspoki.koznet.hu ☎ 06 32/ 473-570

szeptember

FOGATHAJTÓ BAJNOKSÁG (PÁSZTÓ)

e-mail: kriston@globonet.hu ☎ 06 20/ 499-9473

SZŐLŐ ÉS BORÜNNEP (PÁSZTÓ)

e-mail: muvkozp@freemail.hu

www.pasztoimuvkozpont.blogspot.com

október

HALUSKAFESTIVÁL (VANYARC)

www.vanyarc.hu ☎ 06 30/ 563-4692

TÓKERÜLŐ FUTÁS (PALOTÁS)

☎ 06 32 / 580-055

SZÁLLODÁK, PANZIÓK

Hotel Kastély

3044 Szirák, Petőfi út 26. ☎ 06 32/ 485-300

MTA Kastély Hotel

2177 Erdőtarcsa, Petőfi út 1. ☎ 06 32/ 478-050

Andezit Hotel

3045 Bér, Virágospuszta ☎ 06 30/ 921-3364

Zsigmond Hotel

3060 Pásztó, Nagymező út 4. ☎ 06 30/ 935-2931

Fenyves Fogadó

3064 Szurdokpuszti, Gyöngyösi út 35. ☎ 06 32/ 473-016

Santos Panzió

3042 Palotás, Szabadság út 124. ☎ 06 32/ 480-699

Told Gold Fogadó

3069 Alsótold, Nagymező út 147/2. ☎ 06 30/ 343-3522

Templomvölgy Resort

3082 Mátrakeresztes, Tóhegyes út 54. ☎ 06 30/ 632-0707

ÉTTERMEK

Ózon Ételbár

3060 Pásztó, Deák F. út 3. ☎ 06 32 / 461-713

Al-Rablo Étterem és Pizzéria

3060 Pásztó, Fő út 60. ☎ 06 30/ 911-8344

Bence Étterem

3060 Pásztó, Fő út 9. ☎ 06 32/ 460-687

Csibe Cukrászda

3060 Pásztó, Fő út 81. ☎ 06 32/ 463-998

Kávéház, fagyizó

3060 Pásztó, Fő út 49. ☎ 06- 32/ 460-893

Bableves Csárda

3069 Alsótold ☎ 06 32/ 380-030

Vadvirág Étterem

3053 Kozárd, Fő út 29. ☎ 06 32/ 491-003

Palóc Csárda

3060 Pásztó ☎ 06 20/ 406-1371

Cserteri Várpince

3065 Pásztó-Hasznos ☎ 06 30/ 364-6883

FALUSI SZÁLLÁSHELYEK

Kishegyi Vendégház

3060 Pásztó, Kishegy út 26. ☎ 06 20/ 544-5757

Anna Vendégház

3065 Hasznos, Alkotmány út 30. ☎ 06 30/ 925-3117

Csépe Sándor Vendégháza

3065 Hasznos, Alkotmány út 37. ☎ 06 30/ 392-2287

Ezüstfenyő Vendégház

3065 Hasznos, Dobó út 9. ☎ 06 70/ 382-6265

Kövicsespárti Vendégház

3065 Hasznos, Alkotmány út 141. ☎ 06 20/ 227-3847

Marika Vendégház

3065 Hasznos, Alkotmány út 175. ☎ 06 20/ 214-6271

Nagy Lászlóné Vendégháza

3065 Hasznos, Alkotmány út 130. ☎ 06 20/ 560-8692

Sánta Kálmánné Vendégháza

3065 Hasznos, Alkotmány út 124. ☎ 06 70/ 337-5218

Verzso Vendégház

3065 Hasznos, Alkotmány út 99. ☎ 06 30/ 375-1909

Boróka Vendégház

3082 Mátrakeresztes, Kékesi út 67. ☎ 06 30/ 375-1109

Csillagvirág Vendégház

3082 Mátrakeresztes, Kékesi út 48. ☎ 06 70/ 332-2609

Fűrészmalom Vendégház

3082 Mátrakeresztes, Kékesi út 1. ☎ 06 20/ 493-7283

Odler Lászlóné Vendégháza

3082 Mátrakeresztes, Kékesi út 86. ☎ 06 32/ 461-418

Öreg Gerendás Vendégház

3082 Mátrakeresztes, Kékesi út 71. ☎ 06 20/ 350-5039

Sálek Ferenc Vendégháza

3082 Mátrakeresztes, Kékesi út 112. ☎ 06 32/ 461-450

Toldi Vendégház

3069 Alsótold, Nagymező út 1. ☎ 06 32/ 380-071

Napraforgó Vendégház

3047 Buják, Ötéves terv út 33. ☎ 06 30/ 429-5464

Varga Vendégház

3047 Buják, Ady Endre út 10. ☎ 06 30/ 202-0611

Gyöngyvirág Vendégház

3067 Felsőtold, Kossuth út 36. ☎ 06 30/ 547-7533

Gregus János Vendégháza

3067 Garáb, Széchenyi út 7. ☎ 06 30/ 309-5954

Répás Pál és Budaváriné Vendégháza

3067 Garáb, Petőfi út 22. ☎ 06 30/ 953-5057

Csipkeház

3053 Kozárd, Petőfi út 1. ☎ 06 20/ 365-5758

Napfény Vendégház

3053 Kozárd, Zrínyi köz 5. ☎ 06 20/ 365-5758

Ákácvirág Peace & Sun

3051 Szarvasgede, Béke út 2. ☎ 06 70/ 539-7999

Tuzson Vendégház

3073 Tar, Szondi út 42. ☎ 06 70/ 394-9197

IFJÚSÁGI- ÉS TURISTASZÁLLÁSOK

Angyalkert tábor

3066 Cserhátszentiván, Kossuth utca 66. ☎ 06 30/ 940-3070

Általános Iskola és Diákotthon

3060 Pásztó, Fő út 138. ☎ 06 32/ 460-699

Tittel Pál Középiskolai Kollégium

3060 Pásztó, Rákóczi út 5. ☎ 06 32/ 460-888

Turistaház (Szitkei Lászlóné)

3066 Kutasó, Ady Endre út 2. ☎ 06 30/ 606-1446

Andezit Ifjúsági Ház

3045 Bér, Virágos puszta ☎ 06 30/ 921-3364

Borbála Vadászház

3047 Buják, Pf.: 6. ☎ 06 32/488-011

Anna Liget Ifjúsági Tábor

3064 Szurdokpuszpöki, Gyöngyösi út 35. ☎ 06 32/ 473-684

Turistaszálló

2688 Vanyarc, Veres Pálné út 54. ☎ 06 32/ 584-015

KÓRHÁZ – GYÓGYSZERTÁR

Margit Kórház

3060 Pásztó, Semmelweis út 15. ☎ 06 32/ 561-000

Orvosi ügyelet

Pásztó ☎ 06 32/ 460-006

ORVOSI RENDELŐ

Alsótold ☎ 06 32 /380-023

Buják ☎ 06 32/ 488-006

Héhalom ☎ 06 32/ 482-027

Jobbágyi ☎ 06 32/ 475-005

Palotás ☎ 06 32/ 480-004

Vanyarc ☎ 06 32/ 788-960

GYÓGYSZERTÁR

Gyógyír Patika Pásztó ☎ 06 32/ 563-045

Korona Gyógyszertár Pásztó ☎ 06 32/ 460-842

Gyógyszertár Palotás ☎ 06 32/ 480-014

Gyógyszertár Szirák ☎ 06 32/ 485-021

Galagonya Pharma Bt. Kálló ☎ 06 32/ 577-008

FOGORVOSI RENDELŐ

Dr. Füzér Csaba, Pásztó ☎ 06 32/ 463-033

Dr. Nagy Mátyás Norbert, Pásztó ☎ 06 30/ 726-1195

Fogtechnika, Pásztó ☎ 06 30/ 417-8261

Egészségcentrum, Héhalom ☎ 06 32/ 482-222

ÁLLATORVOS

Dr. Boros Imre, Pásztó ☎ 06 30/ 252-8132

AUTÓJAVÍTÁS, AUTÓMENTÉS, MOTORSZERELÉS

Jancsó Autójavító és Mentő, Pásztó ☎ 06 32/ 460-279
Szilágyi és Rubin Kft., Pásztó ☎ 06 32/ 463-015

KERÉKPÁRSZERELŐ

Bódi Zoltán, Pásztó ☎ 06 70/ 456-0930

PC SZAKÜZLET-SZERVÍZ

Gigabyte Informatikai Szaküzlet Pásztó
☎ 06 32/ 460-297, 06 30/ 497-9449

SZOLGÁLTATÓ-ÜZLETHÁZ

Új Ház Centrum Palotás
☎ 06 32/ 480-700, 06 70/ 452-8135

TERMÉSZETJÁRÁS

Pásztói Szabadidő Sportegyesület ☎ 06 70/ 456-7284

EXTRÉM SPORT

Sárkányrepülés, siklóernyőzés, vitorlás repülés
Nyikom Hegyisport Klub, Pásztó ☎ 06 30/ 657-5293
Ózon Repülő Klub, Pásztó-Hasznos ☎ 06 20/ 912-6184

FAIPARI TERMÉKEK ÉS AJÁNDÉKTÁRGYAK

Fabogár Kft. Pásztó ☎ 06 20/ 494-1776
Pásztó-Mátrakeresztes
fakanálkészítő hagyományok, manufaktúrák

FAZEKASOK

Bercsényi Fazekasműhely Alsótold ☎ 06 30/ 354-2763
Ferenc Kristóf Kutasó ☎ 06 32/ 381-031
Pusztainé Borbás Enikő Pásztó ☎ 06 20/ 393-6772

KERAMIKUSOK

Antal András, Alsótold ☎ 06 30/ 911-3829

Antal Gergely, Tar ☎ 06 30/ 244-0127

KOVÁCS

Sándor József, Buják ☎ 06 30/ 924-3370

Szalai Zoltán, Alsótold ☎ 06 32/ 380-046

Tuba József, Tar ☎ 06 32/ 470-396

MŰVÉSZETI ALKOTÓCSOPORT

Athéné Alkotókör, Pásztó ☎ 06 32/ 460-881

TOJÁSPATKOLÓ

Ferenci Éva Mária, Vanyarc ☎ 06 32/ 484-220

HONLAPOK

www.paszto.hu

www.paszto-kisterseg.hu

www.palocut.hu

www.nogradgeopark.eu

